

KOLOZSVÁR

Érkezett: 1914 APR 7

ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. ÁPRILIS 5.

14. SZÁM.

1913 évi kolozsvári gazdasági kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Uj „ROYAL-DRILL“

sorvahintő műtrágyaszórógépek

szabadalm.

kanalas

„VERA II“

sorvetőgépek,

„Mosoni Drill“ és „Prima Drill“ sorvetőgépek

Láncos műtrágyaszórógépek. Kukoriczaültető és salétromszóró taligák elsőrendű kivitelben készülnek

KÜHNE

mezőgazdasági
gépgyár r.-t.-nál

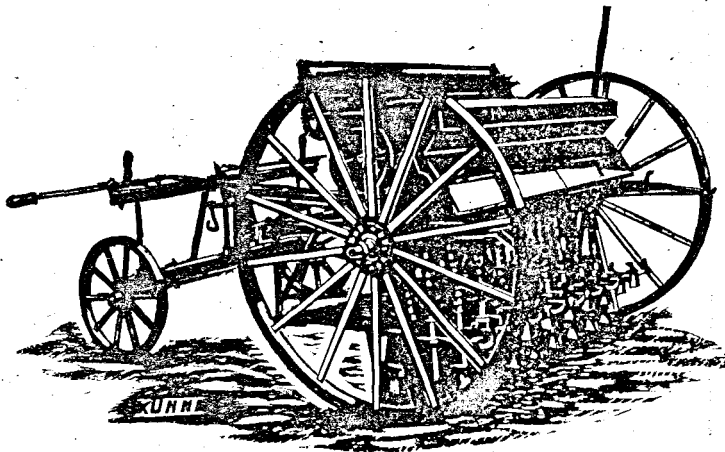
MOSON

Főraktár: Budapest, VI.,
Váci-körút 57a. szám.

Tavaszi talajmivelésre: Ekék, boronák, hengerek, mindennemű porhanyító eszközök, Osborne tárcsásboronák, Kéregtörő hengerboronák, Osborne kaszaló- és aratógépek, elsőrendű benzinmótoros cséplőkészletek

Fiókok: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától
kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

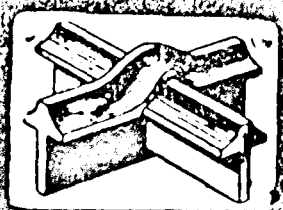
Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

Szab.

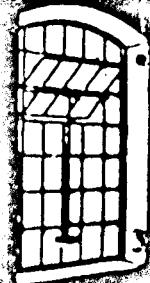
„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedül-gyártók — ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgálunk

szertevezett és idomvasablakgyár. Telefon: 3327

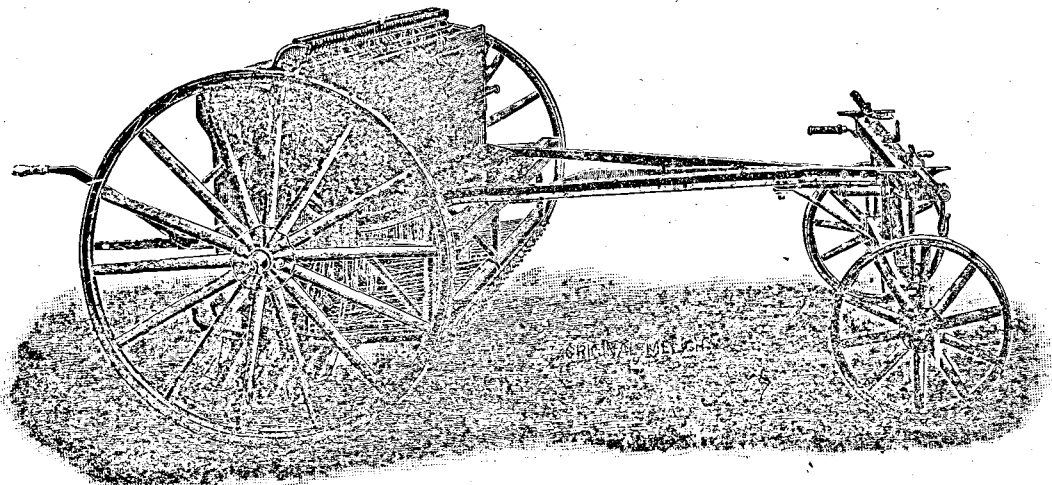
Leptier János Budapest, X., Asztalos Sándor-út 16.

Többet termelhet!! az eredeti „MELICHAR“ gyártmányu **IMPERATOR** műtrágyaszóróval egyesített sorbetrágyázó- és sorbavetőgppel. A termésnövekedés az „IMPERATOR“ vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy műtrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

Tessék állandó gépkiallításunkat megtekinteni!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Övaskodjunk utánzatoktól!

A „MELICHAR“-féle „IDEÁL“ répvetőgépek

műtrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

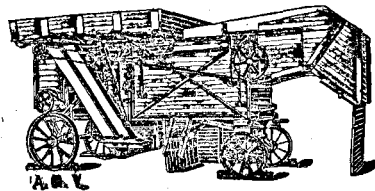
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI., Teréz-körut 26

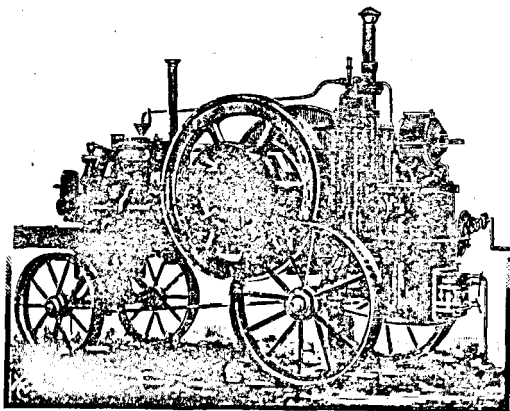
BCU Cluj Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerőszükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

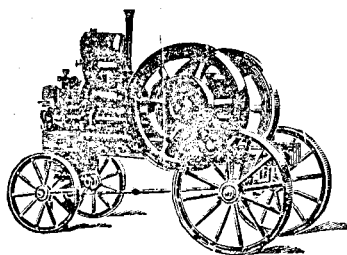
Szivógázlokomobilok

Ujdonnág! Szabadalom. Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés. Könnyű kezelés! Fűzónafogyasztás óránként és lóerőnként kb. 400 gramm. Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva! Könnyű kezelés! Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelophűtéssel ellátva.

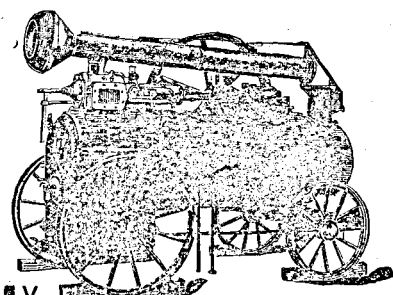
Megbízható üzem! Egyenletes járás! Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükracélekék, Táracsboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

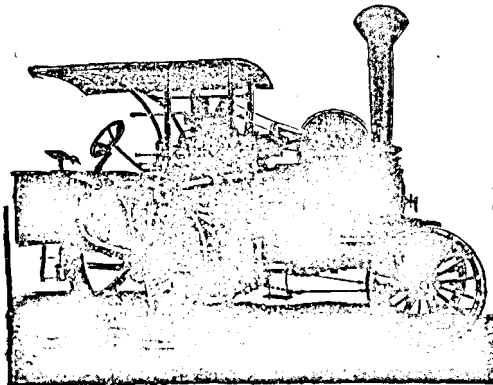
Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vizmegtakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcsepplőgépek hajtására, tehervontatására és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége Budapest, Váci-körut 32.

Nagyvárad
Dobozon
Temesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
 FIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
 1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
 MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
 KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
 :: A LAP TELEFON SZÁMA: 106.

TARTALOM:

Örökös eredeti cikkek:

Szemle	159
Tenyészcentrumok Svédországban. <i>Schandl József</i>	159
Merekek lejtésű hegyi rétek trágyázásáról. <i>Jancsó Béla</i>	161
A gyümölcsfák rovarellenessége és az ellenük való védekezés.	162
Néhány szó a tisztasági fertőtlenítő szerekről. <i>K.</i>	162
Irodalmi szemle.	162
Egyleti élet.	163
Vegyes közlemények.	164
Hirdetések.	

Szemle.

A fogarasi ménesbirtok lipitzai lótenyésztésének Bábólnára való áthelyezése. — Kolozsvár város gazdasága. — Kedvezményes áru katonai korpá. — A városok és a földgáz. — Az első földgázvezeték megnyitása. — Nemzetközi méhészeti kiállítás és vándorgyűlés Pozsonyban.

A földművelésügyi miniszter a héten közölte egyesületünkkel, hogy az Alsó-szomatfalván elhelyezett fogarasi állami ménes anyagában az utóbbi években nagy mértékben fellépett havi vakság terjedésének meggátlása céljából a tisztavérű lipitzai fajta tenyészanyag megmentése végett a ménesnek ideiglenesen Bábólnára való áthelyezését elrendelte. Az áthelyezés bekövetkezéséről korábban irtunk már és a kérdéssel a Fogaraszvármegyei Gazdasági Egyesület átirata kapcsán az E. G. E. és az O. M. G. E. is foglalkozott. A ménesben a havi vakság annyira elharapódzott, hogy emiatt már alig lehetett hibátlan mént felnevelni és így aztán egy-egy kifogástalan országos fedező mént felnevelése aránytalanul nagy költségbe került az államnak. Mint-hogy a betegség elfojtására irányuló összes eddigi intézkedések eredménytelenek maradtak, a miniszterium lótenyésztési osztálya szükségesnek tartotta a ménesnek ideiglenesen való áthelyezését. Sajnálattal vettük tudomásul a ménes áthelyezését, de reméljük, hogy a tenyészanyag helyes irányban való fejlődhetése

okából ez ideiglenes állapot nem fog soká tartani és a ménest mielőbb visszahozzák Erdélybe.

Kolozsvár gazdaságainak jövedelmezőségét az adminisztrációs kiadások és az utóbbi évek rossz időjárása annyira redukálták, hogy a város közgyűlése elhatározta, hogy bérbe adja a birtokot. A város lombi gazdaságát *Ákontz* István városi intéző vette ki fix adminisztrációra, a becslés és átadás e hónap első napján történt meg. A becslés és átadás munkálatait Karácsonyi Sándor, Tokaji László, Jászberényi András, Lönhárt Ignác, Harmath Győző és Gaál Endréről álló bizottság végezte.

A földmiv. miniszterium kolozsvári kirendeltsége a múlt héten közölte egyesületünkkel, hogy a földművelésügyi miniszter a kedvezményes áru katonai korpá kiosztását a kirendeltségre ruházta át, miért is felhívjuk az érdekelt gazdaközönség figyelmét, hogy ezirányu megkeresésekkel egyenesen a kirendeltség kolozsvári vezetőségéhez (Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz., telefon 287. sz.) forduljon. A kedvezményes korpában első sorban is a kolozsmegyei tejtermelő községek részesülhetnek. Több erdélyi és kir. katonai élelmezési raktárban termelt összes korpamennyiség Kolozsvárról osztalék szét.

A magyar városok kongresszusának állandó bizottsága legutóbb 11 érdekelt város kiküldöttjéből földgáz-bizottságot küldött ki. Mint értesülünk, ennek részéről Becsei Antal tárgyal egy németországi csoporttal, mely a vezeték megépítéséhez szükséges tőkét folyósítaná. Azonkívül megépítené a városok földgáz-vezetékét.

Dr. Betegh Miklós, Torda-aranyos vármegye főispánja, sok magyar és külföldi mérnök és szakember, valamint a miniszterium kiküldöttjének jelenlétében múlt hó 22-én nyitotta meg az első földgázvezetékét, mely a legnagyobb Európában. A vezeték, mely egy évi munka után ké-

szült el, kizáróan magyar munka és magyar gyártmány segítségével, Kissármástól Tordán keresztül Marosujvárig halad 75 kilométer hosszúságban. Az építés költsége három és fél millió koronát tett ki.

A magyar, német, osztr. méhészek 59. kiállításával egybekötött vándorgyűlésüket a földművelésügyi miniszter meghívására folytán a folyó év nyarán Pozsonyban fogják megtartani. Pozsony városa a központi rendező bizottsággal karöltve, minden rendelkezésre álló eszközzel azon van, hogy a pozsonyi méhész-napok fényesen sikerüljenek. A város vezetősége a legutóbbi közgyűléstől nyert utasítás alapján, a rendező bizottságnak legmeszebb menőleg támogassa s az idegenforgalmi bizottság gondoskodni fog róla, hogy a méhészeti vándorgyűlésre és kiállításra érkező külföldi és magyarországi méhészek megfelelő szállásokat kapjanak és egyébként is kellemes emlékekkel távozzanak Pozsonyból. Mindennemű felvilágosításért egyelőre Valló János méhészeti szaktanárhoz kell fordulni Pozsonyba.

Tenyészcentrumok Svédországban.

(Tanulmányuti jegyzetek.)

Ira:
Schandl József.

II.

Öertofta.

A skót származású ayrshire marhát a svéd gazdák már a múlt század közepén kezdték importálni, hogy Svédország középső (Lundtól Stokholmig terjedő) részét vele betelepítsék. Fenyő- és lölgverdőkkel, kisebb-nagyobb tavakkal borított vidék ez; itt-ott hatalmas sziklahátak emelkednek a felszínre. Ritkán látunk szántót, melyet a kövek elhordása, vagy a vizes terület esatornázása által hódított meg az ember a kultúra javára. Az erdők felhomályában, a sziklás tisztásokon és a zombékos, lözegecs talajon nőtt fű csak egy igénytelen fajtának ad élelmet. E vidék primitív marhájának nemesítésére szánta a svéd gazda az ayrshiret.

A nemesítő anyag tenyésztését ura-

A „Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete”

Budapest, V. ker., Aikotmány-utca 29. szám.

Tenyészállatok. Konyhakerti és virágmagvak. Szőlészeti anyagok és eszközök.
 Abraktakarmányok. Gép és gépalkatrészek. Műtrágyák.
 Olajok és kenőcsök. Cséplési szerek, zsákok, ponyvák. Vetőmagvak.

Legelőnyösebb beszerzési forrása.

Sertések bizományban való hizlalását vállaljuk.

dalmak is felkarolták ott, hol az üzemi viszonyok az aránylag igényes fekete-tarka lapálymarha tenyésztésére nem alkalmasak, másrészt kívánatosnak mutatkozott az eredetileg importált anyagot nagyobb tenyészetekbe is bejuttatni, hogy itt eredeti minőségben, esetleg az ország közgazdasági viszonyainak megfelelően kitenyésztessek s így állandóan jó anyaggal látassék el a köztenyésztés. Hogy az ayrshire a svédek várakozásának teljesen megfelelt, azt az öertoftai hamrai és a bjärka-säby-i tenyészetek tanúsítják.

Az ayrshire 400—450 kg. súlyu, vöröstarka, vagy barnatarka állat. Hazájában is mindjobban előtérbe nyomul más fajtákkal szemben, mert ellentálló képesség és igénytelenség tekintetében alig versenyezhet vele más skót vagy angol marha. Évi tejhozama hazájában 2000—2800 liter 3.5 % zsirral.

Egy félszázad alatt az ayrshire a svéd természeti viszonyok és tenyészirány hatása annyira megváltozott, hogy ma már e fajtában két típust lehet megkülönböztetni: az eredeti skót és a svéd variációt. A svéd típus feje megnyultabb, szarvalakja kistülők, amaz éleesebb, a hát szarvabb, a far csucosabb és a fark magasán tűzött, legszívesebben látott az oly vöröstarka, melyen tulnyomó a vörös és az elierő színek élesen határoltak. Ezzel szemben az eredeti típus lantalakú szarváról, zömökebb, rövidebb, szélesebb testformájáról ismerhető fel és inkább egy szilárd szervezetű, alacsony, zömök hústermelő benyomását kelti, míg az előbb körvonalazott svéd típus, a lapálymarhák külsejéhez hajlik s inkább a tejtermelésben tűnik ki.

Az öertoftai ayrshire tenyészet egyike a legrégebbeknek és legismertebbeknek. A másfél száz egyedből álló tenyészet évi istállóátlagá minden évben meghaladja a 3000 litert s amellet a tej 3.73 % zsirtartalmu. A borjukat itt is mesterségesen nevelik fel. Teljes tejet 2 hónapos koráig kap a borju, majd fokozatosan lef. tej itatására térnek át s ezt 10 literig növelik. A borju majdnem fél éves koráig iszik lefölozött tejet, de azért már 6—8 hetes korától fogva szénát és abrakot (árpadara + kendermagpogácsa) is talál kis jászlabában. A bikaborjak legelőre nem járnak; az üszök nyáron állandóan a szabad levegőt élvezik, de se fedelet, se abrakot nem látnak a nyár folyamán. Télen a fiatalabb üszök 15 kg. répát, szénát és némi (1/2 kg.) abrakot kapnak, míg az idősebbeknek 30 kg. répával és szalmával kell megelégedniök. A felnevelés tehát edző és fukar.

A fejős tehenek alaptakarmanya 2.5 kg. széna, 6 kg. szalma, melyhez télen 40 kg. répa, nyáron 40—50 kg. zöld takarmanya járul. A tehenek tejtermelés szerint 4 csoportba vannak osztva: a legjobb 3 kg., a kevésbé jók 2 kg., a gyengébb fejősök 1 kg. abrakot kapnak, míg az elapadt tehenek az abrakot teljesen nélkülözni kénytelenek.

III.

Bjärka—Säby.

A malmö—stockholmi fővonal egyik Linköpingből kiinduló szárnyvasutja visz Bjärka állomásig, melynek közelében terül el a híres »Bjärka-Säby« uradalom.

A gazdaság központja egy pazar be rendezésű, modern kastély, hol a tulajdonos lakik. Töle jobbra, a régi kastélyban egy tejgazdasági szakiskola nyer elhelyezést, melyből gyönyörű kilátás nyílik az előtte elterülő »Rengen« tóra. A kastély körül, gondozott parkban vannak elszórva a sokoldalú gazdasági üzem egyes épületei.

A bjärka-säby-i tehenészet állománya is az ayrshire fajtából való. Eredete a múlt század hatvanas éveire nyúlik vissza. A svéd vöröstarka parlagi, shorthorn, breitenburgi vér is csörgedez a bjärkai tehenek ereiben, de az utóbbi évtizedekben következetesen csak tisztavérű ayrshire bikákat alkalmaztak úgy, hogy ma az állomány majdnem tisztavérű ayrshire. A tenyészet egy külső, mint testtömeg (450—500 kg. tehénsúly), különösen pedig termelőképesség terén remek eredményeket ért el, de az egyöntetűség még némi kívánni valót hagy maga után. A tenyészet körülbelül 300 egyedét számol, melyből egyharmad fejős tén. A tenyész cél elsősorban tenyészállatok produkálása. A tenyészetet ugyanis az 1906-ban kiadott királyi dekrétum 1200 kor. államsegély kiutalásával elite-tenyészetnek jelentette ki. Istálló átlagban fejnek egy tehéntől évente 3795 liter tejet, melyben 3.62 % a zsir. A tenyész kiválasztásnak, melyet a kéthetenként eszközölt próbafejésre és zsirmeghatározásra alapítanak, többé nem az a célja, hogy a tej mennyiség növekedjék, hanem az, hogy az átlagiej elérje a 4 % zsirt. Minthogy a tenyész bikák mindegyike oly anyától származik, melynek teje különösen zsirdus volt (3.9—4.5 %), másrészt teheneiknek 10 százaléka már a kívánt átlagot meghaladja, alapos a remény, hogy 3—4 generáció után a 4 százalékot, mint istállóátlagot, tényleg be is fogják jegyezhetni.

Az állatok egészségének megőrzésére különös gondot fordítanak. Évente kétszer tuberkulinoznak s a gyanus egyedeket azonnal eltávolítják a gazdaságból; az istállókat, borjuketreceket sűrűn dezinficiálják. Ehhez járul ama nevelési elv, hogy a növendékállat lehetőleg legyen kitéve az időjárás viszontagságainak, így legyen szerl edzetségre, ellentállóképességre.

A bikaivadék 1 1/2 éves korában nyilvános árverésre kerül; az üszöket 2 1/2 éves korukban adják el aránylag jó áron (500—600 korona).

A tehenek boxokban ellenek s itt maradnak borjukkal együtt, míg ez 8 napos nem lesz. Ekkor elváasztják a borjut anyjától s mesterségesen táplálják.

A felnevelésnél a következő takarmanya szabványok irányadók:

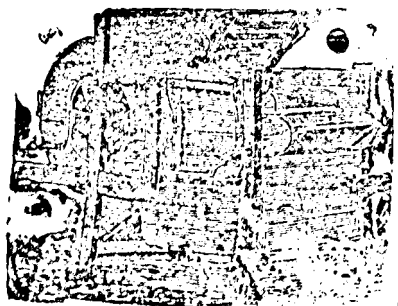
		Bika	Üszö
1 éves	1—4 hetes	8 kg teljes tej	6 kg. teljes t-j
	4—6 hetes	10 kg. teljes tej	10 kg. lef. tej némi zuzott zab, lenmagpogácsa, ad lib. széna
	6 hét — 6 hónap	12 kg. lef. tej, némi zuzott zab, lenmagpogácsa, ad lib. széna	
	6 hó — 9 hónap		
2 éves	télen	2.5 kg. széna 1.5 kg. szalma 10 kg. répa 1.5 kg. zuzott zab 1.0 kg. olajpogácsa 1.0 kg. korpa	2.5 kg. széna 3.5 kg. szalma 10.0 kg. répa 0.5 kg. korpa 0.5 kk. olajpogácsa
	nyáron	Legelő és 1.5 kg. zab 1.0 kg. olajpogácsa 1.0 kg. korpa	Legelő (szükség esetén némi abrak)
	télen	—	2.5 kg széna 4.5 kg szalma 20.0 kg. répa 0.5 kg. korpa 0.5 kg. olajpogácsa
	nyáron	—	Legelő

A tehenek etetése a következő szabvány szerint történik:

Tejtermelés egyedenkint és napon- kint	Csoport	kg. 1 tehenre				Az abrak a köv. tak. keveréke
		Abrak	Széna	Szalma	Répa	
0—5	I	0.9	3	5	25	20 százalék korpa
6—10	II	1.8	3	5	30	20 „ melasse
11—15	III	3.0	4	4	35	35 „ földidio
16—20 kg.	IV	5.0	4	4	40	15 „ repcepag.
						10 „ sójapog.

Bjärka-Säbynek jó hirnevű *ardenni* törzse is van, melyet 1882-ben Belgiumból importált »Charnue« nevű csödörre vezetnek vissza. Most a ménes 68 egyedből áll. A lótenyésztés célja egyrészt tenyészállatok produkálása (mencsikók eladási ára 4000 korona), másrészt a gazdaságban felmerülő igásmunkák végzése. Az összes kifejlődött lovak (csödörök úgy mint anyakancák) teljesítenek igában szolgálatot. A csikók az egész nyarat le-

	Zab	Korpa	Melasse	Olajpogácsa	Széna	Sárgarépa	Szalmaszecskő v. türek
	fejenkint és napon a						
Igás ló közepes munkában	3.0	1.5	1.0	—	3	5	5
Igás ló nehéz munkában	4.0	1.5	1.0	0.5	3	5	5
Csödör (heverő)	4.0	1.5	1.0	—	3	5	5
(igában)	5.0	1.5	1.0	—	3	5	5
Csikó 3 éves	2.0	1.0	—	—	4	5	3
2 éves	2.5	1.0	—	—	4	4	2
1 éves	2.0	0.5	—	0.5	4	3	1

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék **áriegyzéket** kőzni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32

gelőn töltik. A lovak takarmányozása fe-
lől e táblázat tájékoztat bennünket:

A gazdaság sertései a »nagy fehér
angol« fajtából valók s az ivadék egy ré-
szét, mint tenyészállatot értékesítik, más
részét pedig tejgazdasági hulladékokkal
hüvelymagvakkal és gabonadarával fel-
hizlalják.

A tehenészelben termelt tejet a régi
kastélyban berendezett tejgazdasági is-
kola dolgozza fel vajjá és sajttá. A vaj
»Running Marke« jelzéssel kerül forga-
lomba. E jelzés használatára csak olyan
tejgazdaságok vannak feljogosítva, me-
lyeknek vajszállítmányát a göteborgi v.
malmói ellenőrző bizottság 2 évi folyto-
nos kontroll után kifogástalannak talál.
E jogot a gazdaság elveszti, ha a bi-
zottság két alkalommal 10 értékszám-
nál kevesebbet ad vajszállítmányának. A po-
intirozási rendszer a következő:

Iz (tisztaság, aroma, só)	10
Szag	2
Kidolgozás (víz és írotartalom)	4
Szin	2
Összeállítás (kenhetőség, keménység)	2

Összesen: . . . . . 20 point.

Bjárka-Säby üzeme nagyon sokol-
dalu. Állattenyésztése is kiterjed földmi-
velésen kívül vannak jól kezelt erdei, van
saját léglagára, cellulose-gyára, gabona-
és fűrészmalma.

Meredek lejtésű hegyi rétek trágyá- zásáról.

Hegyes vidékeken nagy fontosságuk
van a réteknél és legelőknél, mert a leg-
többnyire állattenyésztéssel foglalkozó
gazdák marháikat csak a rétekről szár-
mazó szénával takarmányozzák, illetve az
év bizonyos szakában a legelőkon jár-
ják. Oly réteken, amelyek nem feküsz-
nek túlmagasán és amellett könnyűszerrel
megközelíthetők, a szénában kivitt növé-
nyi tápláló anyagokat, amelyekre a réti
füveknek is nagy szükségük van, az istál-
lótrágyával minden nehézség nélkül visz-
szaadhatjuk. Egészen másképp áll a dolog
azokon a réteken, amelyek egyrészt a fa-
lútól távol fekszenek, másrészt oly mere-
dek lejtésűek, hogy kocsit nem vezet hoz-
zájuk. Ily réteken még, ha azok kis gaz-
dák tulajdonát is képezik, — van a műtrá-
gyáknak nagy jelentőségük.

Legutóbb Hermánd községben (Zo-
lyom megye) volt alkalmam ily réteket
bejárni. Bizony még üres kézzel is sok
időbe és fáradságba került hozzájuk fel-
menni, hát még az odaváló lakosoknak
mily nagy munkába kerül háli kosarak-
ban felvinni kis rétejkre az istállótrá-
gyát, hányszor kell fordulni, míg 1—1
holdnyi területet be tudnak trágyázni és
még akkor sem biztos az istállótrágya ha-
tása, mert egy erősebb eső az egész meny-
nyiséget lesodorja a meredek lejtőn a
völgybe, vagy legjobb esetben a szomszéd
mélyebben fekvő darabjára.

Ezek a körülmények indították a her-
mándi fogyasztási és értékesítő szövet-
kezel elnökét, Nyilas Gézát, hogy a szövet-
kezel tagjainak réljein műtrágyázási és fel-
lülvetési kísérletek beállítását kérelmezze.

Dehát tanulatlan, régi módi kis gaz-

dát nehéz valami új, előtte ismeretlen do-
loghoz szoktatni és így a földművelésügyi
miniszter ur által részükre engedélyezett
fűmagvakat és műtrágyákat nem akarták
elfogadni, mert nem hitték, hogy a ki-
szórással és fuvarozással járó költsége-
ket a rét nagyobb termése megtéríti, sőt
egyesek azt mondták, hogy a műtrá-
gya kiöli a réteken levő füveket is. Ily
körülmények között csak az elnök, Nyi-
las Géza rétljén lehetett a tervbe vett ki-
sérleteket beállítani.

1911. év tavaszán állították a 6 kat.
holdnyi réten a következő kísérlet:

1 p. 1600 □-ől trágyázatlan	
2 " " " 3 q. Thomassalak	
3 " " " 3 q. Thomassalak és 30 kg. chilisalétrom,	
4 p. 1600 □-ől trágyázatlan, de fűmaggal felülvetve,	
5 p. 1600 □-ől 3 q. Thomassalak és fűmag felülvetés,	
6 p. 1600 □-ől 3 q. Thomassalak és 30 kg. chilisalétrom és fűmag felülvetés.	

A kísérlet már az első évben a követ-
kező eredménnyel járt:

1 parcellán termelt	9 métermázsza széna
2 " " "	9 " "
3 " " "	16 " "
4 " " "	10 " "
5 " " "	10 " "
6 " " "	17 " "

Sarju nem termelt, oly nagy volt a
szárazság július és augusztusban. E szám-
adatok szerint a Thomassalak csak a chi-
lialétromos parcellákon fejtette ki a ha-
tását, a felülvetés számszerű eredménye
— mint mindég — az első évben jelenték-
telen volt, de a széna minőségében már
nagyon is észre lehetett venni.

Az elnök rétljén beállított kísérlet ez
eredménye meggyőzte a szövetkezeti ta-
gokat a műtrágyák jó voltáról és most
már ők kérték az első ízben visszautasított
kísérletek beállítását. A kísérletek külön-
böző hegyoldalokon fekvő 700—1150 m.
tengerszintmagasságban levő 10—30% lej-
tésű rétljeiben a fenti tervezet szerint be
is állítottak.

A szövetkezeti elnök rétljén a kísérlet
második évében (1912) még szebb ered-
ménnyel járt a műtrágyák használata. —
Megjegyzem, hogy a 3-ik és 6-ik parcella
ez évben is kapott 30—30 kg. chilisalét-
romot, mivel ennek hatása csak egy évre
terjed ki. A második év eredménye a kö-
vetkező volt:

1 p. trágyázatlan termelt	11 q. szénát és sarjut,
2 " Thomassalak " 15 " " " "	
3 " " " és chilisalétrom termelt	17 q. szénát és sarjut,
4 p. trágyázatlan felülvetve termelt	14 q. szénát és sarjut,
5 p. Thomassalak és felülvetés termelt	20 q. szénát és sarjut,
6 p. Thomassalak, chilisalétrom és felülvetés	23 q. szénát és sarjut.

Vagyis ez évben már a Thomassalak
és a felülvetés hatása is érezhetőbbé vált
és ez eredmény azt mutatja, hogy az ot-
tani viszonyok között a rét termése jöve-
delmezően fokozható műtrágyázás és fel-
lülvetés által, amennyiben a csak Tho-
massalakkal (1 q-t 6.60 K-ba számítva)
trágyázott parcellákon 1 q széna termés-

többlet 3.96 K-ba, a chilisalétrommal (1
q-t 30 K-ba számítva) is beszórt parcel-
lákon pedig 2.67 K-ba került. Ily össze-
geket pedig a kitünő minőségű hegyi szé-
na minden körülmények között bőven
megér. A fűmag felülvetés ugyan e két év
alatt még nem fizette ki magát, amennyi-
ben az első évben 1 q, a második évben
3 q terméstöbblet irható csak a javára,
de a felülvetés nem is két évig, hanem
8—10 évig, esetleg hosszabb ideig is fogja
éreztetni hatását.

Ugy a szövetkezeti elnök, mint a ta-
gok rétljein beállított kísérletekben a kö-
vetkező fűmagkeverék használtatott fel
kat. holdanként:

	%	kg.
1. Dactylis glomerata (csomós ebir)	5	2'0
2. Phleum pratense (réti komócsin)	10	2'5
3. Poa pratensis (réti perje)	20	3'5
4. Lolium pereum (angol perje)	10	5'0
5. Avena elatior (francia perje)	20	13'0
6. Lotus corniculatus (szarvaskerep)	15	2'0
7. Trifolium repens (fehér here)	10	1'5
8. Trifolium hybridum (korcs here)	10	1'5
Összesen:	100	31'0

A szövetkezet tagjainak apró dara-
bokból álló rétljein beállított kísérletekről
részletes, számszerű adatokat nem lehe-
lett szerezni, minthogy 1912-ben, a kísér-
let első évében a széna szárítás idején
uralkodott tartós esőzések miatt az embe-
rek ugyszólván haza lopkodták a szénát,
a sarjút pedig ugyancsak az esőzés miatt
zölden kellett feleltetniük. De az szemmel
megállapítható volt, hogy a Thomassalak-
kal és chilisalétrommal trágyázott par-
cellákon sokkal nagyobb és jobb minő-
ségű termés volt már ez évben is. Két
gazdának sikerült a szénatermést le is
mázsálni és ezek szerint a műtrágyák kat.
holdra átszámítva 4—5.5 q-val több ter-
mést adtak, mint amennyit a trágyázatlan-
ul maradt rét termelt.

A kísérlet második évében 1913.-ban
a kísérletező gazdát a műtrágyázott és fel-
lülvetett parcellákon jelentéseik szerint
15—100%-kal több szénát és sarjút vág-
tak le a trágyázatlanul maradt darabok-
hoz viszonyítva. A több termésen kívül
a széna minősége is nagyon javult, amint
azt 1913. július havában alkalmam volt
látni, mikor a kísérleteket bejártam.

A szövetkezet tagjainak mintegy 200
kat. holdat kitevő, 1200 méter magasság-
ban fekvő havasi legelőjük is van, amely-
nek gyepe oly silány, hogy rajta egy év-
ben 80—90 drb. növendék marha csak
tengődik. E réten is beállították a fenti
tervezetű kísérletet, de a termést megállá-
pítani nem lehetett, mivel a 6 kat. hold-
nyi kísérletet körülvevő korlátot a havasi
legelőre felhajtott marhák, — látva a ki-
sérletli parcellákon levő inycsiklandozó
szállfüveket és heréket — áttörték. A trá-
gyázás és felülvetés hatását mindamellett
még a második évben is lehetett látni.

A havasi legelőn beállított kísérletnél
a következő fűmag keverék használtatott

	%	kg.
1. Alopecurus pratensis (réti ecsetpázsit)	10	2'5
2. Avena elatior (francia perje)	15	11'0
3. Avena flavescens (sárga zabfü)	10	1'5
4. Phleum pratense (réti komócsin)	5	1'0

Legnagyobb választék és legjutányosabb ár-
ban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrá-
gok, gallérok, kszelők és Anom angol és
francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek,
bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fiú és leányka fehérnemű minden nagyság-
ban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVARTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, vala-
mint mindenféle ágyszőnyeget
szakszerűen készítve, olcsó
árban található. — Minden
fajtájú és nagyságu szalon,
ebédlő és futószőnyeg, gyapjú
és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rollették egyedi
főraktára. 2005

5. <i>Lolium perenne</i> (angol perje)	10	65
6. <i>Cynosurus cristatus</i> (taréjos cincor)	10	30
7. <i>Lotus corniculatus</i> (szarvaskerep)	20	35
8. <i>Trifolium repens</i> (fehér here)	10	15
9. <i>Trifolium hybridum</i> (korcs here)	10	15
Összesen:		100 320

A kísérletek fentebb ismertetett eredményét összegezve azt látjuk, hogy a felülvetés mindenütt teljesen sikerült, a műtrágyák is szép hatást fejtettek ki, de míg a Thomassalak csak a második évben, addig a chilisalétrom máj a kiszórás követő 2-3-ik héten érezte hatását és a vele beszórt részek buja, zöld színe már messziről szembe ötlött. Meg is jegyzi jelentésében Nyilas Géza szövetkezeti elnök, hogy: »Akik a kísérletben résztvettek s akik az eredményt látták már nem sajnálják a pénzt a rétek műtrágyázásra fordítani.«

Jancsó Béla.

A gyümölcsfák rovarellenességei és az ellenük való védekezés.

IV.

Azután a megnőtt hernyók levándorolnak nagyrészt a fa derekára és ott bebábozódnak. Julius—augusztus közepén a bábokból kirajzanak a pillék. A nőstény vastag potrohu, nehézkes állat és repülése mellett sokat gyalogol s így sok nőnemű pille gyalogszerrel megy a törzsön át a koronára.

A *gyűrűs pille* (*Bombyx neustria*) szintén éjjeli pille, mely tojásait gyűrű alakba rakja a luddollnyi vastag hajtásokra: ezek áprilisban kikelnek és minden gyümölcsfa lombját eszik. Kártételük sokszor a hernyók vándorlása miatt igen nagy. Kifejlődés után a fán bábózik laza szövetű bábjában. Juliusban rajzik.

A téli nagy araszolópille. (*Hibernia Defoliaria*). Szeptemberben, októberben éjjel rajzik és a nőstény pille tojásait egyenként a gyümölcsfák rügyeinek tövébe rakja le. Egy-egy nőstény 200-at is tojik. Tavasszal lombfakadaskor a tojásokból kikelnek az apró barna színű hernyócskák, amelyek araszolva járnak és neki esnek a duzzadó rügyeknek, majd a leveleknek, nem kimélve a virágrügyet sem, ugyannyira, hogy vidékenként a gyümölcsfák lombját, virágját, teljesen leeszik; később a gyümölcskötés után a borsó, vagy mogyoró nagyságu gyümölcsöt is kikezdi és tönkre tesz. Ha egy gyümölcsfát lekopasztottak, de a hernyók kifejlődésüket még nem érték el, átvándorolnak a szomszéd fára és azzal éppen úgy bánnak el. Junius végén, julius-elején a kifejlődött araszoló hernyók levándorolnak a fáról és a földbe furakodnak mintegy 4-5 ujjnyira, ott bebábozódnak és szeptember—októberig várják a kibuvás, illetve rajzás idejét. Azután elülről kezdik az ismert életfolyásukat. Ugy pilléje, mint hernyója éjjel dolgozik a gyümölcsfák romlásán.

A téli nagy araszoló pilléje nem tud repülni, mert szárnyai elkoresosodtak; hanem erős lábain járva, megy egy gyümölcsfáról a másikra, hogy tojásait a rügyek mellé lelojthassa.

A téli kis araszoló (*Cheimatobia brumata*) november—decemberben éjjel rajzik, araszoló hernyója zöld és minden tekintetben hasonló életet él és ugyan

olyan a kártétele, mint a téli nagy araszolónál látjuk.

A téli araszoló kártétele egyes vidékeken olyan nagy, hogy a gyümölcstermelést lehetlenné teszik és egyúttal a gyümölcsfák kiszáradását is előidézhetik; mert tavasszal az általuk lombjától és virágjától lekopasztott fák csak junius végén — az araszoló hernyójárás elmúltával — kezdenek mellék és alvó rügyeikből kihajtani, amely hajtások egyrészt a levéltetvek invázióinak vannak kitéve, másrészt ősre nem bírnak beérni és azután a tél fagyja elpusztítja azokat.

Az araszoló kártételét minden részében fellelhetők és magam még augusztus és szeptemberben is találtam változó nagyságu araszoló hernyókat a gyümölcsfákon.

Védekezés. Az eddigi gyakorlat szerint a fa törzséről gondosan lekaparjuk a hámló kérget és a legsimább helyre hernyóenyvgyűrűt teszünk fel már szeptember elején és azt december végéig állandóan szem előtt tartjuk, hogy ragadósága feltétlenül meg legyen; továbbá az enyvgyűrű alatti pilléket és azok lerakott tojásait egytől-egyig összeszedjük és elpusztítjuk; a fa körül a földet jó mélyen felássuk, hogy a benne levő bábokat esetleg elpusztíthassuk. A leírt védekezéshez igen sok utánjárás, napszám, enyvgyűrű költség, szakértelem kell — ami mellett már egy jelentéktelen hiba miatt minden fáradságunk — költségünk kárba vész. Pl. a hernyóenyv gyárból érkezett áru ragadósága nem megfelelő, az enyvgyűrűk feltevési ideje kissé elkészt; nagy eső a hernyógyűrű papírját tönkretette; naptűzés folytán az enyv az enyvgyűrű valamelyik oldalán lefolyt és tulvékony rétege miatt hamarosan beszárad; az enyvgyűrűt a rovarok könnyen áthidalják. A gyümölcsfák alatti talajt tulkorán, vagy tulksón ástuk fel, első esetben még nincs báb a földben, második esetben már a bábok lakói a pillék kirajzottak, az ásás nem elég mély, vagy nem lett eléggé aláforgatva a talajfelszín, vagy a talaj repedésszerű és ezeken keresztül bujnak felfelé a pillék stb.

Elfoglaltságunk nagy és nem jut időnk a fenti munkák pontos keresztülvételére, nem kapunk napszámot kedvünk szerint és akit kapnánk is — manapság — méregdrága; szakértelmünk elég terjedelmes ugyan, de az időjárás megváltoztatja előbbre, vagy hátrábbra a rovarok járását és akkor ki vagyunk téve az eredménytelenségnek. Sok észrevételt sorolhatnánk fel az eddigi védekezések drágaságához — már csak az araszolóknál maradva — hát milyen lehet ez a védelem a szakértelem nélküli gyümölcstermelőnél?

A szabadalmazott rovarfogó készülékekkel biztos a védelem nemcsak az araszolókkal, hanem a tühegynyi levéltetvek, atkák és más hasonló természetű rovarokkal szemben is; gond, utánjárás, drága és bizonytalan anyag, napszám, kedvezőtlen idő és vele a nagy költség, meg ráadásul a bizonytalanság — ez esetben elesik.

Tavasszal feltesszük a fára azt s ha benne van a víz és azon a kevés petróleum (vagy más elpárolgást gátló anyag) mely 2-3 hónapig állja meg a szeles vidéket is, hogy ki nem szárad; gyümölcsfánk védve van.

(Folyt. köv.)

Néhány szó a tisztasági fertőtlenítő szerekről.

Régi igazság, hogy a tisztaság az egészség első kelléke. A régi rómaiak pompásan berendezett fürdői, melyeket az ujkor régészei sírjokból kiásnak, tanúsítják, hogy a régi idők emberei kiváló gondot fordítottak egészségük és ezzel szoros kapcsolatban a tisztaság fenntartására.

A mai kor és főleg a legujabb mult a tisztaságra nagy gonddal ügyel. A tisztaság ellentéte a piszok, melynek szülőanyja: a por, szálla az emberiség szemében. És méltán. A por, melyet a legcsekélyebb szellő mozgásba hoz, ellepí házunknak még leggondosabban is őrzött termeit. Finom réteggel vonja be a legdrágább berendezési és fényüzési cikkeit. Természetesen nem kiméli kamaránkat s betolakszik belélegzés útján az emberi és állati szervezetbe.

Tudva, hogy a por, piszok a bacillások melegágya, kiméletlenül takarítunk, sepergetünk fertőző betegségek idején, a portalanítást carbolok stb. fertőtlenítő szerek útján végezzük.

A gondos családapa, a szorgos gazda ne várja meg a nyári idők rémét, a feneketlen portenger beözönlését, hanem féltő gonddal óvja meg minden időben kedveseit, önmagát és állatállományát. Portalanítson nemcsak a fertőző betegségek idejében, mikor már nyakunkon a veszedelem, hanem állandóan. A portalanítás olcsó szórakozás és anyagi, erkölcsi haszna megfizethetetlen.

Portalanítsunk télen-nyáron, tavasszal és ősszel. Lakóhelyiségeinket takarítsuk portalanító seprő anyaggal. Az anyag vegyileg állíttassék elő és használható kő, cement, téglá, fa, parkett, linoleum, asbest padlózatnál.

Az anyaggal behintjük a seprendő területet és gyökérseprővel alaposan megkeféljük a padimentumot. Az anyagot szeszecperteljük, 8-10-szer használjuk az anyagot és csak azután öntsük a szemétdombra, hol még mindig nem vész kárba, mert az ártalmas kigőzölgést erős olajtartalma miatt gátolja. T. olvasóink érdekét kívánjuk szolgálni, a mikor szives figyelmét a »Viktória« portalanító seprőanyagra felhívjuk. Kívánatra a beszerzésről gondoskodunk.

Kapható 100, 50 és 25 kgos eredeti ládában. Egy száz kgos láda 28 K. Ötven kgos láda 15 K. Huszonöt kgos láda 8 K a kolozsvári állomásra szállítva. Székküldés utánvét mellett. *Gyökérseprő* 3.50 K.

IRODALMI SZEMLE.

A káliszindinátus mezőgazdasági osztályának hiányos növényápolási kísérletei.

A káliszindinátus berlini agrikulturnozás tudományos intézetek által végzett növényápolási kísérletek eredményeit ismerteti a »Nährstoffmangel-Erscheinungen unserer Kulturpflanzen« — (Kulturnövényeink táplálékanyag-hiány jelenségei) című diszerműben. A színes fénykép-mellékletek hűen visszatükrözik a növényeken fellépő táplálékhiány külső érzékelhető jelenségeit, egy a színes fényképek, mint a diszermű kiállítása a tech-

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselője, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagyszerkedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

nika magas fejlettségének esodátatát váltja ki a szemléből.

A kísérleteket a bernburgi hercegi kísérleti állomás, a bonni gazdasági akadémia, a göttingai egyetem gazdasági fakultása és a lauchsládti agrikulturn-chemiai kísérleti állomás hirveves professzorai: dr. Krüger dr. Remy, dr. Seelhorst és dr. Schneidewind végezték. E kísérletek igazolták azt az általánosan ismert tényt, hogy a növények szükséges tápanyagaik valamelyikének hiányában abnormálisan fejlődnek; a táplálékanyaghiány jelenségei már a növekedési folyamat idejében jelentkeznek s az ilyen viszonyok mellett fejlett növények a rendszeren táplált növénynél kevesebb termést adnak.

Kulturnövényeink közül a tavasz buzán, az olasz perjén, a dohányon, a burgonyán, a cukorrépán, a borsón, a zabon, a rozson, az árpán és a lóbabon végezték a hiányos táplálási kísérleteket. E kísérletek eredményét a következőkben ismertetem:

Tavaszbuzza. A kálihiány e növénynél a fejlődést hátráltatja, az érést késlelteti. Akkor, amikor a teljes trágyázás mellett a tavaszbuza kalásza már aransárgák voltak, a kálihiányosé még mindig zöldek, szürkészöldek voltak. A kálihiányos tavaszbuza sokkal könnyebben dül meg, mint a kálitrágyás.

Az olasz perjénél fölötté jellemző kálihiánynál a levelek színében jelentkező rendellenesség; ez abban áll, hogy a levelek sárga és ok lépnek fel, melyek fokozatosan elbarnulnak és az egész levél sárgába való átmenet nélkül barnán szárad el.

A dohány levelei teljes trágyázás mellett éréskor előbb sárga, aztán világos barna s végül barna színt vesznek fel. Kálihiányos táplálásnál a levelek ivben lekonyulnak, a levélerek közt sárgás foltok lépnek fel, melyek később megbarnulnak vagy szürkésfehérré válnak; a levelek szélkön könnyen beszakadnak s éréskor sárgába való átmenet nélkül barnán száradnak el; szárítva könnyen törnek, az ilyen levelek nehezen égnék s kellemetlen szaguk.

A nitrogénhiányoson táplált dohány levelein alakváltozás nem észlelhető, színük világoszöld, vagy sárgászöld, elszáradáskor sárgába való átmenettel világos barnán színeződnek, égőképességük és jó illatukból keveset vesztenek.

A foszforsav hiányában nőtt dohány levelei haragos zöld színűek, gyakran vörhenyes bronz árnyalatúak. A leveleken szabálytalan elrendeződésben barna foltok képződnek, éréskor sárgába való átmenet nélkül sötét barnán száradnak el; az ily levelek szárítva törékenyek, jól égnék, de jó illatukból veszítenek.

A burgonya kísérletek tanúságai szerint kálihiánynál az egész növényt visszamarad fejlődésében, a levéltet igen sokáig zöld marad. A szár bütökökzei meg rövidülnek a rendszeren táplált növényéhez képest. A levelek lefelé konyulnak és hullámos felületűek lesznek. A levélerek között a sárgás foltok megjelennek s végül az összes levelek sötétbarnán elbarnulnak. A kálihiány kényszerrel teszi

a burgonyát, ami mellett a keményítő tartalom is jelentékenyen csökken s a terméshozamban is nagy a visszaesés [1 hektáron (1.7 kat. hold) kálitrágyás földben 96.9 mm. burgonya termelt, kálihiányos földben 68.56 mm]. A burgonya a kálitrágyát csak akkor tudja kellőképpen felhasználni; ha elegendő nitrogén is áll rendelkezésére és viszont a nitrogén trágyázás csak akkor jár eredménnyel, ha a kálitrágyázás sem marad el.

A cukorrépa kísérletek tanúsága szerint a kálihiányos táplálást követő jelenségek a leveleken azonosak a burgonyán fellépőkkel, de a répánál ezeken kívül még a száron is lépnek fel hosszukás barna foltok; a répacukor tartalma e hiányos táplálásnál tetemesen csökken. Ezek az elváltozások a répa fejlődésének harmadik hónapjában lépnek fel s a fejlődés utolsó havában válnak legszembetűnőbbé, amikor is a répa csak csavartot, zsenge leveleket hajt. A kísérletek nematódás növényeken is végezték s azt tapasztalták, hogy erős trágyázással elejét lehet venni a répanematódák kártételének. A kálitrágya mennyiségének fokozása a többi trágyával mennyiségével szemben a cukorrépa érését siettet, cukortartalmát növeli.

A nitrogéntrágya csökkentésekor világos levelek fejlődnek s bár a répa egészséges, fejlődésében mégis visszamarad.

A foszfor kevesbedése elegendő csapadék mellett a leveleknél színeződésbeli eltérést okoz, sötétzöldek, elszáradás előtt pedig vörhenyes bronz árnyalatúak lesznek, széleiken barna vagy feketézöld foltok jelentkeznek. A cukorrépa nagysága megsínyli a foszforhiányt, de egészséges marad, cukortartalma kevéssel csökken.

A zabnál a kálihiány a fritlégy tetemesebb kártételében nyilvánul meg különösen. Ez természetesen is, mert minden oly körülmény, — s így a kálihiány is, — mely a fejlődés kezdetén a zabot növekedésében gátolja, több időt enged a fritlégy pusztításának is.

A borsónál a kálihiány rövidesen a kikelés után jelentkezik. A levelek világos színeződésűek s az alsó levelek lehullanak. A borsóval együtt az összes hüvelyes növények — különösen a lóbab — igen hálásak a kálival szemben.

Szántó földi kísérletek szerint a buza hálás a kálitrágyázás iránt; az árpának már jóval kisebb a káliszükséglete, mert a kálitrágyázás a nitrogén és foszfor trágyázással szemben a terméshozamot hektáronként csak 1.03 q-val emelte.

Kulturnövényeinken különböző mértékben lépnek fel a kálihiányos jelenségek. A legkevésbé jelentkezik a vason, szembeütőbbek a cukorrépán, a zabon, legerősebben lépnek fel a borsón és a burgonyán. Az eltérések két okra vezethetők vissza, részben arra, hogy az egyes kulturnövényeknek eltérő a káli igényük részben pedig arra, hogy a növények más és más helyet foglalnak el a vetésforgásban. Általában véve a rozsnak a legkisebb a kálitrágyaszükséglete, a burgonyáé a legnagyobb. Végzetes mulasztás volna a kálitrágyázás megkezdésével várni addig, míg a kálihiányon jellemző jelenségek szemmel láthatókká lesznek,

mert mielőtt még ezek a jelenségek fellépnének, a termés a kálihiány következtében már jóval előbb, évről-évre fokozatosan és tetemesen csökken.

Dr. Gróf Béla.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és kiállítási szakosztályának végrehajtó-bizottsága folyó évi április hó 9-én d. u. 3 órakor az egylet Attila-utca 10. szám alatti székházának üléstermében ülést tart, amelyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívja

Kolozsvárt, 1914. április hó 2-án.

az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítők kiküldése.
2. Földmiv. miniszter leirata: a kiállítások céljaira engedélyezett államsegély elszámolása tárgyában.
3. Jelentés a kiállítási szakosztály részjegyeinek bekérése tárgyában tett intézkedésekről és a szakosztálynak adományozott részjegyekről.
4. Közgyűlés tárgysorozatának megállapítása.
5. Ülés napjáiig beérkezett tárgyak.
6. Esetleges indítványok.

Meghívó.

Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének igazgató-választmánya Kolozsvárt, 1914. évi április hó 9-én d. u. 4 órakor, az E. G. E. Attila-utca 10. sz. alatti székházának üléstermében ülést tart, amelyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja

Kolozsvárt, 1914 április hó 1-én.

az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítők kiküldése.
2. Miniszter leirata államsegély engedélyezése tárgyában.
3. O. T. b. leirata.
4. Titkári jelentés eddigi működéséről:
  - a) tagsági ügyek (ki- és belépések);
  - b) törzskönyvelési ügyek;
  - c) ez évi tejelőversenyek;
  - d) tejelőversenyszabályok;
  - e) kereszteri és dési kiállításra adott díjak;
  - f) kisebb folyó ügyek.
5. Az 1913. évi zárszámadások bemutatása.
6. Az 1914. évi költségőirányzat bemutatása.

Kitüntetések:

Arad	Pécs
Budapest	Páncsova
Belgrád	Szófia
Berlin	Szeged
Győr	Szatmár
Lovrin	Szabadka
Lugos	Temesvár
Nagybecskerek	Veszprém
Nagyvárad	Wien
Porzsony	Zenta

Fajbaromfi!

Fajbaromfi!

Keltető tojások!

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi gazdaságában

Nagybecskereken kaphatók Angliából hozott telivér fajtisza, legelsőrendű hófehér Or-

pington, hófehér Wiandotte (amerikai kitűnő teli tojók). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plimut Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingi kaesa tojások darabja 60 fillér.

Rázásmentes falada csomagolás ingyenes Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések, 3064 **Állami nagy aranyérem.**

7. Közgyűlés napjának kitűzése.
8. Esetleges indítványok.
9. Ülés napjáig beérkezett tárgyak.

Az EGE állattenyésztési és kiállítási szakosztálya folyó évi közgyűlését április hó 19-én, vasárnap délelőtt fogja megtartani, amelynek tárgysorozatát a legközelebbi végrehajtóbizottsági ülés fogja megállapítani. Ugyancsak ezen a gyűlésen fogja bejelenteni az elnökség, hogy a szakosztály tagjai közül kik adományozták vissza a szakosztálynak eddig a szakosztályi részjegyeket a végrehajtó bizottság felkérése folytán.

Az EGE gazdatiszti osztályának tagjai sorába újabb jelentkezők Gönöczy Gábor (Kolozsvár), Gulácsi János (Mezőörke), Máté Mózes (Bányabükk), Tóth Lajos (Torda), Fülöp Gyula (Aranyosgyeres), Sükösd Sámuel (Egerbegy). Utóbbi öt tagot Elekes Árpád harasztosi uradalmi intéző jelentette be, ki eddig 12 tagot gyűjtött egymaga a gazdatiszti osztálynak és a további gyűjtéshez a héten újabb gyűjtőivet is kért. Ha minden eddig jelentkező tag köve: né példáját, rövidesen össze lehetne hívni az alakuló közgyűlést.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Ujhelyi Imre ünneplése. A magyaróvári Gazd. Akadémia igazgatója és az országos marhatenyésztés egyik legkiválóbb szakférfia, Ujhelyi Imre, folyó hó 28-án ünnepelte 25 éves tanári jubileumát. Az ország minden részéről több mint négyszáz átirattal és üdvözlő távirattal keresték fel gazdakörök, tejszövetkezetek, gazdasági egyesületek és tekintélyes gazdák. Az üdvözlők között van a földművelésügyi miniszter, ki a miniszterium elismerését és hálás köszönetét tolmácsolta, Frigyes főherceg, József főherceg uradalmi, Békefi Remig zirci-apát, gróf Dorset, gróf Nákó, gróf Almási, gróf Keglevich és még számosan. Ünneplésére kétszáznál több gazda és tudományos előkelőség érkezett szombaton Magyaróvárra és hosszú kocsisorokban érkeztek a mosonmegyei kisgazdák, a tejszövetkezetek tagjai, kik Ujhelyiben jótevőjüket tisztelik. Délelőtt az akadémia tanári diszgyűlése jegyzőkönyvében öröklítette meg Ujhelyi érdemeit s utána Ráczó Imre lelkes beszéddel adta át a tanári kar ezüst babérágát az ünnepeltnek. Az ifjuság remek bronz emléktárgyat nyújtott át, délután pedig a fellohogózott város testületei, küldöttségei és hatóságai tiszteltek az idegenből érkezett előkelőségekkel együtt. A mosonmegyei gazdasági egyesület nevében Hegyi Miklós főszolgabíró, elnök, a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület nevében pedig Szontag főispán elnök nyújtottak át értékes művészi emléktárgyakat. A levéltárgy depulációja a hála és elismerés jeléül diszpolgári oklevelet adott át. Az E. G. E. képviselőiben Jászberényi András gazd. ak. tanár ig. vál. tag vett részt az ünnepségen. Este kétszázötven terítékes emléklakoma fejezte be az ünnepet.

— A földművelésügyi miniszter képviselője az E. G. E. közgyűlésén. Báró Ghillányi Imre földművelésügyi miniszter a héten értesítette az E. G. E. elnökségét, hogy az egyesület április hó 5-én tartandó közgyűlésén képviselőjében való megjelenésre Vörös Sándor udvari tanácsost küldötte ki.

— A borvizsgáló bizottságok. A kereskedelemügyi miniszter a Budapesten és Kolozsvárott szervezett állandó borvizsgáló szakértő bizottságok tagjaivá az 1914. év tartamára kinevezte: 1. a budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottsághoz: Jális Ferenc földbirtokos, Abelles Zsigmond bornagykereskedő és Gundel János budapesti lakosokat, továbbá ifj. Palugyay Ferenc és Hubert Henrik bornagykereskedő pozsonyi lakosokat; 2. a kolozsvári állandó borvizsgáló szakértő-bizottsághoz: dr. Baintner Ferenc kolozsvári lakost, az itteni gazdasági akadémia tanárát, Nagy Gábor vendéglőst, továbbá D. Deák József, Farkas Samu kolozsvári lakos, bornagykereskedőket és Eöry Tiivadart, az Erdélyi Pince-Egyet titkárát. Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter a titkári teendőket ellátásával a budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottságnál báró dr. Kétly Károly kereskedelemügyi miniszteri segédtitkár, a kolozsvári állandó borvizsgáló szakértő-bizottságnál pedig Ruzitska Béla egyetemi adjunktust, nyilvános rendkívüli tanárt bizta meg.

— A kolozsvári gazdák gyűlése. Vasárnap délelőtt tartotta meg a KGE id. Török István dr. elnöklété alatt március havi választmányi ülését, amelyen az elnökség bejelentette, hogy az egyet kisgazda tagjai részére 10 kat. hold földet bérelt, amelyet a m. kir. földművelésügyi miniszterium kirendeltségének támogatásával, bolgár rendszer szerint öntözhetővé alakít át. Három tagu bizottságot küldtek ki a tűzérsgé löstállóból kikérülő trágya megvétele céljából. Elhatározták, hogy kosárfonó és háztartási tanfolyamokat rendeznek, továbbá tiltakoznak a városi tanácsnál az ellen, hogy a közlegelőre hajtandó szarvasmarhák megjelöléséért a város 30 fillért szedjen minden egyes állat után a legelőbőren felül. Több kisebb keblly ügy elintézése után az ülés véget ért.

— A Temesvári Gazdaggyűlés. A Gazdaszövetség a június 17-én Temesvárott tartandó országos nagy gazdaggyűlés alkalmából a gazdaközönség kívánságait tizenkét pontban foglalja össze. Követeli a Szövetség a többi között a mezőgazdaság vámvédelmének fenntartását, a tözsdereformot, földbérlő szövetkezetek létesítését, a nemzeti földbirtokpolitikát, a falusi kultúra emelését, a mezőgazdasági szakoktatás és mezőgazdasági hitel fejlesztését, utak építését a gazdákra nézve kedvezőbb adótörvényeket, a földművelés és állattenyésztés támogatását, a földterhermentesítést, a szövetkezetek támogatását és a kartellok megrendszabályozását, végül a törvényhozásban és a közigazgatásban a mezőgazdasági érdekek érvényesítését. A gazdaggyűlésre országszerte nagyban készülődnek és Temesvár városa széleskörű előkészületeket tesz a gazdaközönség ezreinek méltó fogadására.

— A Magyar Gazdaszövetség folyó évi április hó 6-án, hétfőn d. u. 4 órakor Budapesten, az OMGE nagytermében (Köztelek-u. 8.) évi rendes közgyűlést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó és előterjesztések. 2. Emlékbeszéd őrgrof Pallavicini alelnökről. Mondja: Bernál István igazgató. 3. Jelentés a Szövetség 1913. évi működéséről. 4. 1913. évi zárszámadások bemutatása és az 1914. évi költségvetés megállapítása. 5. Választások. 6. Alapszabályszerűen bejelentett indítványok.

A Dr. Borovszky-féle szagosított
BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb *házi-szere*. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45 sz.
Próbaüveg 50 fillér.

1762

— A szeszkarcell megalakítása. Hónapokon keresztül tartó hosszas tárgyalások után megalakult a magyarországi szeszgyárosok szindikátusa és a Magyar szeszértékesítő részvénytársaság, amelyek együttesen a Magyar szeszkarcellt alkotják. A szindikátus ügyeit az Egyedi Lajos, Első temesvári szeszégető és finomító r.-t. Gschwind-féle szesz-, élesztő-, likőr és rumgyár r.-t., Győri Szeszgyár és finomító r.-t., Herczog és Kohn, Leipzigier Vilmos, Neumann Testvérek, Sárosmegyei mezőgazdasági szesztermelők szeszfinomító és szeszértékesítő szövetkezte, Szepesmegyei gazdasági szesztermelők szeszfinomító r.-t. és az Első alföldi konyakgyár r.-t. Kecskeméti cégekből álló végrehajtó-bizottsága fogja intézni. A végrehajtó bizottság elnökei: Egyedi Lajos, Fellner Henrik és Léderer Ágost. A társaság ügyvezető-igazgatói, Bondy Rudolf és Wertheimer Zsigmond, adminisztratív igazgatója pedig Darányi István. Legközelebb megalakul a szindikátus keblén belül a központi választmány és az ármegállapító bizottság, melynek keretén belül a mezőgazdasági érdekek képviselőitől lesz gondoskodva. A szindikátus megalakulását követte a Magyar szeszértékesítő r.-t. megalakulása, amely a Magyar általános hitelbank, Pesti magyar kereskedelmi bank és a Magyar bank és Kereskedelmi r.-t. csoportosításából áll és feladatát képezi a szindikátus tagjai részére való nyersszesz beszerzése és a szindikátus által finomított szesz értékesítése. Ezen részvénytársaság elnöke gr. Serényi Béla.

— Az V. országos szőlészeti és borsászati kongresszus előkészületei. A folyó év nyarán Budapesten rendezendő V. országos borsászati kongresszus előkészítő bizottsága Bernál Béla orsz. képviselő elnöklésével ülést tartott, melyen Drucker Jenő dr. előterjesztette a kongresszus szabályzatának tervezetét. Ezt a bizottság esekély módosításokkal magáévá tette és

ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf m. kir. udv. tanácsos.
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió kor.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti, valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál, elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozású életjáradékokra.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:
Gr. Bethlen Pál igazgatós. választm. tag. Bács-Kulai Szekula Ákos vezérfelügyelő.

jóváhagyása végett a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének választmányára elé fogja terjeszteni. A kongresszus részvételi díja a MSzOE. tagjai számára 6, nemtagok számára pedig 10 korona. A kongresszussal kapcsolatban néhány kirándulás is lesz. A vidékről felránduló tagok utazási kedvezményben részesülnek.

— **A vármegyei gazdasági egyleti titkárok** a máv. vonalaira kedvezményes vasuti bérletjegyek engedélyezése tárgyában a GEOSz, illetve a földmívelésügyi miniszterium útján kérelemmel fordultak a kereskedelemügyi miniszter urhoz. Mint a GEOSz vezetősége most közli, a miniszter a gazd. egyt. titkárok kérését elvi szempontokból teljesíthetőnek nem találta.

— **Nemzetközi borászati és pincegazdasági gépkiallítás.** A nyár folyamán tartandó nemzetközi borászati és pincegazdasági gépkiallítás előmunkálatai serényen folynak és a kiállítás a jelentkezők számából ítélve minden tekintetben sikeresnek ígérkezik. A legjelentékenyebb bel- és külföldi cégek jelentették be részvételüket, úgy, hogy a kiállítási terület már csak korlátozott mértékben áll rendelkezésre. Tájékoztatókért és bejelentési lapokért a kiállítási irodához kell Budapest, VI., Gyár-utca 39.) fordulni, hol a kiállítási tervrajz is megtekinthető. Jelentkezéseket már csak április 15-ig fogad el a kiállítás igazgatósága.

— **Székely kongresszus Marosvásárhelyen.** A Székely Társaságok Szövetsége idei nagygyűlését Marosvásárhelyen tartja ez év nyarán. A közgyűlés jubiláris jellegű lesz, amennyiben a szövetség ez előtt tíz évvel tartotta alakuló gyűlését. A nagygyűlésen a székelységet érdeklő gazdasági, szociális és kulturális kérdésekkel fognak foglalkozni.

**Jármos ökröket,
ökörtinókat, hizott és
sovány sertéseket,
mindenféle terményt a
legmagasabb napi árban
megveszünk, vagy azok
eladását a legszerényebb
díjazás mellett gyorsan
közvetítjük:**

**Erdélyi Közvetítő és Áru-
forgalmi R.-T. Kolozsvár,
Brassai utca 23. szám.**

Telefon: 619. Sürgőncim: Közvetítés.
3072

— **Kedvezményes jegyek a budapesti tavaszi vásárra.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara köztudomásra hozza, hogy az eddigieknél előreláthatólag sokkal nagyobb arányú Tavaszi Áruminta Vásár ez évi április hó 30-án nyílik meg Budapesten a Városligeti iparsarokban. A vásárnak a vidékről történő előrelátható tömeges látogatását megkönnyítendő, vasuti kedvezményes jegyigazolványok állanak a felutazók rendelkezésére. Ilyen igazolványok kaphatók a kolozsvári iparkamaránál, darabonként 55 fillér kiállítási díj ellenében, de kivánatos, hogy a tömeges jelentkezésre való tekintettel az igények április hó 26-ig közzöltesse a kamarával.

— **Bikavásár.** A Csikvármegyei Gazdasági egyesület, mint vármegyei mezőgazdasági bizottság március hó 30-án tartotta Csikszeredában XXVI-ik bikavásárát. A járási mezőgazdasági bizottságok által tenyésztigazolvánnyal el nem látott és felebbezés folytán felülvizsgálatra állított, valamint az idegen vármegyék területéről előállított bikák bírálatát Fejér Sándor alispán, mint a vármegyei mezőgazdasági bizottság elnöke vezetése alatt Elthes Zsigmond, T. Nagy Imre, Vitályos György és Keresztes Antal tagokból alakított bizottság Kiss Ernő kir. gazdasági felügyelő közreműködésével intézte. A felülvizsgálatra állított és az idegen vármegyék területéről előállított bikák közül csak 2 drb. bika minősített tenyésztésre alkalmasnak. A községek részére szükséges tenyészbikák bevásárlását s azoknak kedvezményes áron való kiosztását a kir. gazdasági felügyelő eszközölte. A múlt évben a vármegye területéről 26 drb az idén pedig 44 drb bika vásároltatott meg a felügyelőség által.

— **A répa iparsótrágyázása.** A földmívelésügyi miniszter rendeletére az iparsóval trágyázási kísérleteket végeztek az állami birtokokon és a mezőgazdasági tan-gazdaságokban. A kísérletek szerint az olyan talajokon, ahol az iparsónak cserepesítő hatása nem érvényesülhet, rendszerint tehát a nem nagyon kötött talajokon elegendő csapadék mellett az iparsónak kedvező hatása lehet.

— **Megjelent a Magy. Kir. Államvasutak Gépgyára Vezérigazgatójának 1914. évi árjegyzéke,** amely rendkívül gazdag tartalommal egy a szakkörökben, mint a gazdák körében méltán fog feltűnést kelteni. Hasonlóan gazdag tartalmu, könnyen áttekinthető és az összes gazdasági munkálatokhoz szükséges gépeket és eszközöket felölelő árjegyzék eddig még nálunk nem forgott közkézen.

— **Magyar vaj Romániában.** Romániában a tejtermelés nagyon kicsiny, mivel szarvasmarhájuk nem tejelő jellegű, importált tejelő marhájuk pedig még nagyon kevés van. Egész évi termelésük 240.000 liter tej, úgy, hogy 7.5 milliónyi népességnél egy-egy emberre mintegy 30 liter jut csak. Ezen csekély termelésnél vaj- és sajtkészítésre alig marad valami. A vámleszállítás óta megkezdődött a külföldi vaj behozatala, melyből Bukarest naponként körülbelül 250 kilogrammot fogyaszt s melynek felét Magyarországból hozzák. Magyarország kedvező földrajzi helyzeténél fogva, a vajszállítás terén még hosszú ideig megtarthatja jelentőségét a román behozatalban.

**Préselt szalma és
lóbab vetőmag**

olcsó árban
eladó

Báró Bánffy Kazimir
ki sármási gazdaságában.
Posta helyben.

3049

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
— (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi ténfi adnak véleményét.
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.
2001

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Ágybavizelés
Rügtöni megszüntetés Kört és
nemzet közölni. Felvilágosítás
ingy. Sz. Pálffy Hírny. 378 (Baj.)

**A gazda
tavaszi és nyári
szükségletei:**

Talajmivelő eszközök: Ékek, boronák, hengerek, tárcsás boronák, talajporhanyítók, grubberek, lókapák, vetőgépek és egyéb talajelőkészítők.

Vetőmagvak: Tengeri, bükköny, baltacim, takarmány és cukorrépa, burgonya, repace és egyéb gabona és takarmány magvak, ipari és gyári növényvetőmagvak. Fűmagkeverékek, konyhakerti vetőmagvak stb.

Arató- és fűkaszázó gépek, gőz és motoros cséplőgépek, rosták, trieurók. stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagsóvek, állatgyógy-szerek, állatnyirógépek, aszfalt és kátrányfedélpapírok, baromfi tenyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőserép, fűkaszázó, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsírok, peronospora permeterzők, rétyalu, szénaforgatók és gyűjtők, szénkénegfecskeendők, permeterzőanyagok és szénkénege, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmívelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozó gépek, tengerimorzsolók, tüzoltó felszerelések stb.

Tenyész és ígás állatok,

Az ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG-nál
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt
személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben,
kedvező feltételekkel,

**leggyorsabban és
legolcsóbban
szerezhetők be**

3059

Valódi korai
székely tengerit
sürgősen
keres megvételre
és mintázott árajánlatot kér az

Erdélyi Gazda Társaság
= Kolozsvár =
Attila-utca 10. szám 3089

SZŐLŐSGAZDÁK!
Rendeljék meg már most a
peronoszpóra permetezőket és permetező anyagot!

A legjobb és legolcsóbb permetezőket, kénporozókat, szénkénegezőket és egyéb szőlő- és gyümölcsészeti gépeket és felszereléseket szállít: Az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvárott, Attila-utca 10. szám alatt.

BESEMER-FESTÉK
Védjegy tüllo

Viharálló, rozsdavédő,
legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!
Különösen ajánlható:
Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek vasrácsok, vasajtók mázolására.
Minium-alapozás nem szükséges.
Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa
2767 III. **festékgyára**
BUDAPEST, VII. ker.,
Ornagy-utca 4. szám.

Tavaszi vetőmagvakat
jó árban vesz, nagyobb mennyiségben is és:
Kukorica és búkköny vetőmagvakból mintázott árajánlatot kér:
Az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvártt
Attila-utca 10. szám.

Eladó:
egy Höcker-féle félstabil jókarban levő 10 lóerejű gőzgép; továbbá egy nagy államvasuti 6-os nehéz
cséplőgarnitúra
lóherfejtő és Ásványi-féle szártépővel, valamint 1 drb lincolnschirei 3 éves kan és 1 drb koca, mindkettő tenyésztésre alkalmas.
Értekezhetni:
3 94
Papp Kálmán nagybirtokosnál
Somogyom (K.-Küküllőm.)

Prier királyné vetőmag
tengeri, 95 % eladó. Hectoliterencsiriképeségű
ként vevő zsákjában **20 korona.** Értekezni: **ELEKES ÁRPÁD** intézőnél, Harasztos, vasut: Torda. 3096

Eladó földbirtokokat keresünk!
Részletes ajánlatok az
ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
címére
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alá intézendők 3089

Keresek megvételre:
100 drb fejős racka juhot.
Eladok:
Egy nyolc lóerejű, jókarban levő motoros cséplőgépet féláron alul.
Megbizottam az
Erdélyi Gazda Társaság
Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. 3078

Eladó birtokok:
1. 900 k. hold Kolozsvármegyében
2. 476 k. hold Szatmárvármegyében
3. 43 k. hold Kolozsmegyében,
4. 6000 k. hold Aradmegyében.
5. 640 k. hold Nagyküküllőm-ben.
Bérbeadó:
2600 k. hold Kolozsmegyében
1800 k. hold Kolozsmegyében
1027 k. hold Szolnok-Doboka vármegyében,
446 k. hold Kolozsmegyében
600 k. hold Kisküküllőmgyében
130 k. holdas birtok Udvarhelyvármegyében.

Eladó állatok:
34 drb javított fehér mustra ökör
10 drb javított fehér mustra tehén
9 drb javított tarka mustra tehén
3 drb tarka tinó 3 éves
10 drb 1 éves, 10 drb 2 éves és 10 drb 3 éves törzskönyvelt fehér tenyészűsző
200 drb fehér racka bérány.
Bővebbet az 3077
Erdélyi Gazda Társaság
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

Nyári legeltetésre és téli tartásra
elfogadok 500 drbtól 1000 drbig birkát, vagy 50—100 fiatal szarvasmarhát 3000 magyar hold
kötűnő minőségű legelőre.
Bővebbet az
Erdélyi Gazda Társaság-nál
Kolozsvár, Attila-utca 10. 3076

Az
ERDÉLYI GAZDA

Kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irta:

Tokaji László.
E. G. E. titkár.

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait.

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokkapadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete.

A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdései iránt érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

A FALUSI NÉP GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS NEMZETI IRÁNYBAN VALÓ VEZETÉSE.

Irták:

**Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.**

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

ROMÁNIA MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.

Irta: **Barabás Endre.**

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földmívelő szövetkezetek. Az izzákoság elleni intézkedések. A romániai népoktatás szociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb.

— Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kulturáltságának fejlődését és mai fokát. —

Az erdélyi állattenyésztés fejlődése.

Irta: **Jakab László.**

Ára: 1 korona.

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételi tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

Irta: **Tokaji László.**

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOKPOLITIKA FELADATAIRÓL.

Ára: 50 fillér.

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

GRÓF MIKÓ IMRE ÉS A MAGYAR FÖLD.

Ára: 50 fillér.

Irta: **Tokaji László.**
Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

ÚJ HONFOGLALÁS ERDÉLYBEN.

Irta: **Tokaji László.**

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDÉLYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek hármentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve 6 K-ért megküldelék.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadónak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai leendő” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadásait. 3051

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

K. K. T. BEJ. CÉG.

(TISZTÁN GAZDÁKBÓL ALAKULT VÁLLALAT!)

LEVÉLCIM:

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

SÜRGÖNYCIM:

ERDÉLYI GAZDA
TELEFON 158.

Teljesen szakszerű vezetés mellett — külön célra alkalmazott tisztviselői karral — kiválóan szolid elvek alapján foglalkozik a gazdaközönység minden produktumának értékesítésével és mindennemű szükségleteinek beszerzésével. —

Legelőnyösebb értékesítés

céljából elfogad:

Mintázott bejelentéseket, illetve megbízásokat mindennemű gabona és takarmány **vetőmagokra** vonatkozólag.

Termény, takarmány, bor stb. eladási megbízásokat.

Tenyész- és igásállatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, bérleti és jelzálog-szerzési megbízásokat.

Legelőnyösebb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás:

Mindennemű fő- és mellékágazati mezőgazdasági gépek, felszerelések, eszközök, anyagok és műtrágyákra,

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készítmények,

Vetőmagvak.

Tenyész- és igásállatokat illetőleg,

Ingtalanok- és bérleteknek megbízásból való vétele és szerzése.

Egyforma, alku nélkül nyújtandó magas kedvezmények minden gazdának!

3061

LEGELŐRE szarvasmarhák, bivalyok, lovak

felvétetnek. Legelő díj, pásztorlással, szózással darabonként 3 éves 16, 2 éves 14, 1 éven felüli 12 korona május 1-től október 1-ig való időtartamra. A díj fele felhajtáskor s fele Szent Péter-napkor fizetendő. — Legelő elsőrendű, kitűnő forrásvízzel van ellátva. Bejelentések:

K. SIMÓ PÁL zárgondnok
címe, Alsóegregy (Szilágymegye)
küldendők. Telefonszám 2. 3093

Olcsón eladó

szép, egyenes fekvésű, bekerített közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%.-al emelkedik. Nagyuri családi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek eladó címét megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.**
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módzatok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-leslelésekből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulása	2,527.000.—	K
Tartalékok	3,267.000.—	»
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tőzskárokból	10,740.000.—	»
jégkárokból	5,042.000.—	»
Biztosított érték tüzben 1912. évben	380,090.000.—	»
jégben 1912. évben	68,090.000.—	»
Életbiztosítási állománya	15,240.000.—	»

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

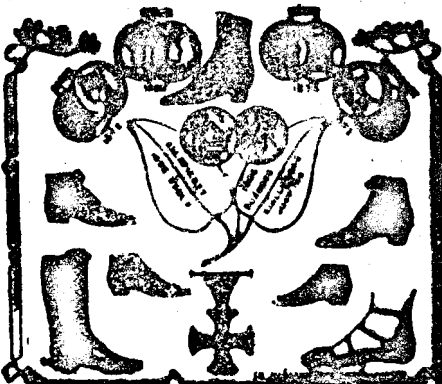
„GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiszáratási (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót kézzel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2078

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

2019

Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: **Matutsek József.**

Eladó növendék

3035

ökörtinókat és igás-ökröket keresek megvételre.

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„Alföldi” jeligére

az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalához

Kolozsvár cimen küldeni.

Szolnok-Doboka vármegye, Apanagyfalu község határában 245 kat. hold, Fellak község határában 243 kataszt. hold jóminőségű

hegyi legelő

a folyó évre haszonbérbe adó.

Értekezhetni:

Beke József kincstári ispánnál, Kolozsvár, Telepítési felügyelő-ség. Bocskay-tér 19, szám.

3067

Convencziós gépész

kerestetik, lehetőleg azonnali belépésre. aki gőzcséplőt s más gazdasági gépeket és 3095

vizvezetéseket

javitani és kezelni tud, ajánlatokat kér Gr. Klebelsberg Vilmos aranyosgerendi uradalmába (Torda Aranyos-megye)

Bányai Sándor gazdatiszt.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a 2700

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.